

V. OKVIRNI PROGRAM STRANIH JEZIKA ZA SREDNJE STRUKOVNE ČETVOROGODIŠNJE ŠKOLE (ekonomska struka)

OKVIRNI PROGRAM ZA EKONOMSKE ŠKOLE (NJEMAČKI JEZIK)

Današnji položaj stranih jezika u obrazovnim sustavima osigurale su spoznaje lingvističkih znanosti te učenici psiholoških i glotodidaktičkih istraživanja, po kojima učenje stranih jezika ima znatne općeobrazovne vrijednosti. Poučavanjem stranih jezika u mladenačkoj dobi aktiviraju se one čovjekove sposobnosti kojima kasnije može naučiti i neki drugi strani jezik, ili više njih.

Poučavanje stranih jezika djeluje istodobno na više područja važnih za učenikov razvoj i sazrijevanje:

— na intelektualni razvoj u kome niz misaonih operacija, potrebnih u učenju, djeluje na razvoj njegove spoznaje i stjecanje govorne spretnosti,

— na širenje spoznaje o kulturi i civilizaciji većega broja zemalja, što pridonosi uklanjanju etnocentričkih gledišta svojstvenih zatvorenim sredinama,

— na razvoj lingvističkog mišljenja koje pomaže u učenju i razumijevanju sustava i hrvatskoga i drugih jezika,

— na oblikovanje cjelokupne učenikove osobnosti, jer on uči slušati i razumjeti drugoga, razložno prihvaćati ili odbijati tuđa gledišta, argumentirano i jasno izlagati osobna gledišta i prosudbe, tj. potiče se kultura dijaloga i sporazumijevanja.

Sve je to u skladu s aktualnim težnjama za očuvanjem bogatstva različitosti mnogojezične Europe te kulturološke sličnosti i razlika u stvaranju osjećaja pripadnosti građanstvu Europe.

Nastavni programi u srednjim strukovnim školama razlikuju se s obzirom na tip škola, t.j. s obzirom na funkcionalnu uporabu stranog jezika za pojedinu struku. U četvorogodišnjim strukovnim školama težište učenja stranog jezika je na jeziku svakodnevnih govornih situacija kao i na jeziku struke. Naime, stručni jezik tu promatramo kao jezik svakodnevne komunikacije pa prema tome strani jezik u ekonomskoj struci nije samo općeobrazovni predmet, već i stručni predmet. Ekonomske škole svojim srednjoškolskim obrazovanjem pripremaju učenike ne samo za nastavak školovanja već i za obavljanje širokog spektra poslova nakon završene srednje škole. Zato program stranog jezika mora ponuditi oblike usmene i pismene komunikacije za potrebe posla kao i općeprihvaćene standarde i teme iz struke. Učenici ekonomskih škola trebaju steći široko opće obrazovanje koje ima naglasak na razumijevanju i boljoj upućenosti u ekonomske pojave i funkcioniranje gospodarstva kao cjeline i pojedinca u njemu. Nastavni program u srednjim strukovnim školama ima okvirni značaj, koji navodi ciljeve, sadržaje i planiranje nastave prema Zakonu o srednjoj školi, što nastavniku daje dovoljno prostora za njegov stvaralački rad, ali ga istovremeno u određenoj mjeri i obvezuje. To znači, da nastavnik ima slobodan odabir redoslijeda i podjele gradiva na pojedine cjeline, intenzivnije podjele pojedinih metodičkih cjelina, te odabira vježbi. No, on je istovremeno obavezan učiniti napor kako bi učenici svladali što kvalitetnije Okvirni nastavni plan i program.

Nastava stranog jezika ne ostvaruje samo ciljeve učenja stranog jezika, već i opće ljudske, nacionalne i etičke vrednote. Stoga se ona interdisciplinarno povezuje i s ostalim nastavnim predmetima, kako s općeobrazovnim predmetima tako i s prirodnoznanstvenom skupinom predmeta pa i s predmetima društvene skupine. To drugim riječima znači, da učenike treba naučiti da na stranom jeziku govore o vlastitoj zemlji i njenim gospodarskim, kulturnim i duhovnim vrednotama, da steknu i temeljne spoznaje o zemlji i narodu čiji jezik uče kao i da zastupaju općeljudske vrednote (zaštitu ljudskih prava, zaštitu prava čovjeka, itd.).

Planiranje nastave izvodi sam nastavnik. Godišnje planiranje izvodi se na početku nastavne godine, na temelju stvarnih sposobnosti naših učenika, tj. pretpostavke, kakve nastavne rezultate možemo na kraju školske godine od njih očekivati. Srednjoročno planiranje je iscrpnije, jer ono sadrži metode i načine rada, nastavna sredstva, pismene zadatke i sl. Nastavnik obavlja i dnevne pripreme nastavnih sati, koje mogu katkada biti samo određene natuknice, no često iziskuju i opširniju pripremu. Godišnje, srednjoročno kao i dnevno planiranje nastavnog rada isključivo su u nadležnosti nastavnika. Stoga ono treba biti djelotvorno i samostalno, a treba se kloniti ustaljenih shema, koje isključuju nastavnikovu samostalnost i stvaralaštvo.

UVOD

Program stranog jezika u ekonomskim školama nastavlja se na program iz osnovne škole. S obzirom na to da učenici dolaze s nejednakim predznanjem, primarna je zadaća da se to znanje u prvom razredu

sistematizira i izjednači te tako stvori solidna osnovica za dalji uspješan rad i nadogradnju. Ni u ekonomskim školama učenje stranog jezika nije izdvojena aktivnost, već dio učenikova općeg, obrazovnog i društvenog razvoja. Štoviše, možemo reći da je u ekonomskim školama strani jezik od osobite važnosti. Uz opći, svakodnevni jezik koji će učenici nastaviti učiti, postupno se uvodi i jezik u funkciji struke, uvode se elementi stručnog jezika uz različit pristup razvijanju određenih jezičnih vještina. Uvode se tekstovi karakteristični za to zanimanje, ali će biti popularnog značenja i neće ulaziti dublje u specifičnosti stručnog jezika.

Strani jezik programski se povezuje interdisciplinarno sa sadržajima stručnih predmeta pa se odabiru teme visoko interakcijskog sadržaja i aktivnosti koje prate i ubrzavaju učenikov razvoj tijekom srednjoškolskog školovanja. Kako učenici napreduju, tako i stil učenja postaje osobniji, počinju se razlikovati. Taj dio učenikove neovisnosti potrebno je poduprijeti ponudom raznovrsnih vježbi i sadržaja. Učenici brže napreduju u svladavanju potrebnih vještina ako su one prikladno, sustavno izložene i, gdje je god moguće, objašnjavane povezano jedna s drugom. Upravo zbog toga program treba ponuditi izvorišta povezanih tematskih, leksičkih, jezičnih i gramatičkih sadržaja koje treba proširivati vježbama prikladnim za samostalan rad kod kuće ili u školi.

Nastava je stranog jezika ovim programom komunikacijski i funkcionalno usmjerena. Učenici se navikavaju na izvorne i druge materijale koji uz učenje stranog jezika pružaju informacije iz užeg stručnog područja. Sadržaji rada povezuju se interdisciplinarno. Također se nadograđuje i razvija komunikacijska kompetencija (pismena i usmena, receptivna i produktivna) na standardnoj govornoj i pismenoj razini.

CILJEVI

Uz već poznate opće ciljeve učenja stranog jezika u srednjim školama postoje i posebni ciljevi učenja stranog jezika u ekonomskim školama, kao što su:

- unaprijediti opću sposobnost izražavanja na određenom stranom jeziku u gospodarstvu;
- sustavno širiti sposobnosti usmene komunikacije u uobičajenim poslovnim situacijama na određenom stranom jeziku u gospodarstvu;
- omogućiti postupno i sustavno usvajanje općih pravila pisanja na stranom jeziku za potrebe posla;
- predočiti standardizirane oblike pisane komunikacije na stranom jeziku;
- postupnim uvođenjem gospodarskih tema pratiti usvajanje i razumijevanje gospodarskih i srodnih pojmova i pojava koje su predmet proučavanja u sklopu stručnih predmeta tijekom četiri godine školovanja u ekonomskim školama;
- osposobiti učenike za predstavljanje Hrvatske kao otvorene zemlje i njezina položaja u svjetskom gospodarstvu;
- osposobiti učenike za samostalan rad i stalno unapređivanje vlastite sposobnosti komunikacije na određenom stranom jeziku kao jeziku svjetskog tržišta dobara i usluga, rada i kapitala;
- potaknuti učenike na kritičko razmišljanje o svim oblicima razmjene u svjetskom gospodarstvu i u svezi s time o ulozi vlastitog jezika, poslovne kulture i tradicije u procesu definiranja i unapređivanja položaja Hrvatske kao otvorene zemlje u sklopu svjetskog gospodarstva.

ZADAĆE

- Tijekom srednjoškolskog obrazovanja u nastavi stranog jezika trebalo bi ostvariti sljedeće zadatke:
- solidan izgovor i intonaciju u spontanom govornom izražavanju;
 - razvijanje svih jezičnih vještina (slušanje, govorenje, čitanje, pisanje) potrebno za receptivno i produktivno služenje jezikom u govornom i pisanom kontekstu sa stranim govornikom;
 - usvajanje u komunikacijskom kontekstu određenog lingvističkog i sociolingvističkog inventara (lingvistički: vokabular, strukture na fonetskoj, morfološkoj i sintaktičkoj razini; sociolingvistički: komunikacijske uzroke, osobitosti u interakcijama, poslovno pismeno kontaktiranje);
 - sudjelovanje u razgovoru i raspravi o zadanoj temi;
 - sposobnost usmenog komuniciranja u sklopu poznatih svakodnevnih i stručnih sadržaja, leksika, komunikacijskih uzoraka (prepričavanje, opisivanje, uspostavljanje poslovnog kontakta, izražavanje osobnog stava, osjećaja, interesa, molbe, žalbe, i sl.);
 - razumijevanje usmenog izlaganja, općeg i stručnog, te naputka ili snimljenog teksta s primjerenim brojem nepoznatih riječi i stručnih termina u sklopu poznatih sadržaja iz raznih kulturološko-civilizacijskih područja, područja struke i područja posebnih interesa učenika;

- razumijevanje pisanog teksta s određenim brojem nepoznatih riječi;
- pisanje vođenih i slobodnih sastava, eseja, sažetaka i bilježaka uz čitanje i slušanje te natuknica za vođenje razgovora i drugih oblika govornog izražavanja;
- sastavljanje formalnih i neformalnih pisama, poruka i izvještaja;
- prevođenje kraćih tekstova sa stranog jezika na hrvatski i obrnuto;
- čitanje djela (lektira) poznatih autora stranog govornog područja iz različitih vremenskih razdoblja;
- čitanje stručnih časopisa i tekstova iz područja struke;
- razumijevanje posebnosti gramatičkog sustava u sklopu propisanih gramatičkih sadržaja: sposobnost pravilne uporabe gramatičkih struktura na morfološkoj i sintaktičkoj razini u govornom i pisanom izražavanju;
 - uočavanje zakonitosti tvorbe i uporabe gramatičkih struktura; razvijanje lingvističkog mišljenja;
 - sposobnost traženja, organiziranja i primjene (tekst, snimka, slika, televizija, udžbenik, riječnik, gramatički i drugi priručnici) u samostalnom rješavanju složenih zadataka iz područja jezika i civilizacije kao i struke;
 - sposobnost primanja i davanja telefonskih poruka, brzjava, faks poruka, E-mail poruka i sl.;
 - sastavljanje poslovnih pisama, ugovora kao i sličnih dokumenata koji se koriste u ekonomskoj struci;
 - sposobnost vođenja sastanka na stranom jeziku, pisanje zapisnika i sl., sastavljanje natječaja, marketinško poslovanje i sl.;
 - upoznavanje s elementima gospodarstva, kulture i civilizacije zemalja stranog govornog područja radi razumijevanja jezične i kulturne poruke, razvijanja osjećaja tolerancije među kulturama, kao i sposobnosti kritičkog vrednovanja primljene informacije te usporedbe s našom stvarnošću;
 - upoznavanje nekih sastavnica gospodarstva, kulture i civilizacije zemalja, koje se uz svoj autohtoni jezik služe drugim, stranim jezikom u javnom priopćavanju;
 - poticanje na samostalno učenje jezika i osposobljavanje za samostalnu primjenu raznih izvora znanja radi daljne izobrazbe i usavršavanja (npr. stručna literatura, enciklopedije, stručni časopisi i ostale medijske obavijesti);
 - školska putovanja te razredne ili pojedinačne razmjene sa školama u zemljama stranog govornog područja.

TEME

1. razred

Opći sadržaji i sadržaji iz kulture i civilizacije stranoga govornog područja

- Teme iz kulture i civilizacije zemalja stranoga govornog područja
- Teme iz hrvatske kulture i običaja
- Gradovi i regije zemalja stranoga govornog područja
- Škola i učenje
- Slobodno vrijeme: načini provođenja slobodnog vremena — film, kazalište, TV, lektira, pop-glazba, kompjutori...
- Sport — rekreacija
- Ekologija
- Kuća i obitelj
- Posao — zapošljavanje
- Elementarne potrebe čovjeka: hrana i piće, odijevanje, stnaovanje
- Tradicionalni blagdani

Stručni sadržaji

- Teme iz poduzetništva: okvirno
- Teme iz računovodstva: okvirno
- Prijevodni stručnih tekstova sa stranoga jezika na hrvatski jezik
- Usmeno poslovno dopisivanje: traženje i dobivanje podataka, poruka i obavijesti, opis
- Primanje i davanje telefonskih poruka, brzjava, telefaksa

2. razred

Opći sadržaji i sadržaji iz kulture i civilizacije stranoga govornog područja

Teme iz kulture i civilizacije zemalja stranoga govornog područja
Teme iz hrvatske kulture i običaja
Gradovi i regije stranoga i hrvatskog govornog područja
Škola i učenje: školska praksa, školski sastavi (usporedba školskih sastava)
Slobodno vrijeme: načini provođenja slobodnog vremena
Sport — rekreacija
Ekologija
Posao — zapošljavanje
Tradicionalni blagdani

Stručni saržaji

Teme iz poduzetništva: okvirno
Teme iz računovodstva: okvirno
Teme iz statistike: okvirno, statistička obrada podataka / uspoređivanje statističkih podataka po zemljama
Teme iz hrvatskog i europskog gospodarstva: okvirno
Prijevodi stručnih tekstova sa stranog jezika na hrvatski jezik
Poslovno dopisivanje: ispunjavanje formulara
Usmeno poslovno komuniciranje: izvješćivanje, izražavanje sličosti i razlike, predočavanje suprotnih stajališta, opis slijeda postupaka, izražavanje uzročno-posljedičkog odnosa

3. razred

Opći sadržaji i sadržaji iz kulture i civilizacije stranoga govornog područja

Teme iz kulture i civilizacije zemalja stranoga govornog područja
Hrvatska kultura i običaji
Gradovi i regije zemalja stranoga govornog područja
Ekologija
Osnovne potrebe čovjeka (prema Maslovu): tjelesne potrebe, sigurnost, pripadnost grupi, ugled i priznanje, sloboda i potvrda osobnosti
Uloga rada u životu čovjeka, nezaposlenost

Stručni sadržaji

Vrste dobara: materijalna dobra i uslužne djelatnosti
Kružni tokovi u gospodarstvu (tok robe, tok novca)
Faktori u proizvodnji: priroda, radna snaga, kapital
Trgovina i reklama: iz povijesti trgovanja, trgovina materijalnim dobrima i uslugama, servis, utjecaj reklame na život čovjeka
Industrija: osobitosti industrijske proizvodnje, tekuća traka, poduzeća i pogoni
Teme iz gospodarstva: komparativne prednosti malog gospodarstva
Prijevodi stručnih tekstova s hrvatskog na strani jezik
Poslovno dopisivanje: pisanje općeg i određenog tipa, ponude, narudžbe i reklamacije
Usmeno poslovno komuniciranje: predočavanje prednosti i nedostatka, sudjelovanje u raspravi, iznošenje mišljenja

4. razred

Opći sadržaji i sadržaji iz kulture i civilizacije

Teme iz kulture i civilizacije stranoga govornog područja
Hrvatska kultura i običaji
Gradovi i regije zemalja stranoga i hrvatskoga govornoga područja
Ekologija

Stručni sadržaji

Promet: vrste prometa, prometna sredstva, osobine i važnost prometa kao uslužne djelatnosti i njegov položaj u gospodarstvu

Vanjska i unutrašnja trgovina, trgovačka bilanca
 Tržišno gospodarstvo, tržište, velesajam
 Izvor energije, vrste energije, štednja
 Znanost i tehnologija u gospodarstvu
 Banke, osiguranja, novčani instituti, investiranje, trgovački savezi u svijetu, dionice
 Pojam i značenje gospodarskog prava, iz povijesti prava, pravni uvjeti poslovanja, etički kodeks u poslovanju
 Prijevodj stručnih tekstova s hrvatskog jezika na njemački jezik
 Poslovno dopisivanje: osnove teksta ugovora, pisanje poslovnih izvješća, sastavljanje natječaja, pisanje za potrebe marketinga, pismena komunikacija s tržištem
 Usmeno poslovno komuniciranje: usmena prezentacija, organizacija i vođenje poslovnog sastanka
 Poslovno pregovaranje, načini izražavanja naredbi, zahtjeva, poziva, sugestije i savjeta

FUNKCIJE NASTAVE STRANOG JEZIKA

Jezične su funkcije u nedjeljivoj svezi s konkretnim komunikacijskim situacijama, koje proizlaze bilo iz razrednog razgovora, ili iz predviđenih tema. Ne može ih se oštro svrstati u određen stupanj učenja, već se spiralno razvijaju. Stoga će se ostvariti u većoj ili manjoj mjeri, što proizlazi iz učeničkog napredovanja tijekom školske godine.

receptivno:

— učenici u svojoj djelatnoj ulozi kao slušatelji i čitatelji teksta.

produktivno:

— učenici u razredu, obitelji i okruženju,
 — učenici u dodiru s osobama, koje govore izvorni strani jezik, odnosno s osobama drugih jezičnih zajednica, koje se služe stranim jezikom kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu, učenici u situacijama, u kojima može doći do izražaja njihovo stvaralaštvo, ili mašta.

uspostavom društvenih dodira, npr. na slijedeći način:

— oslovljavanje nekoga,
 — predstavljanje,
 — pozdravljanje,
 — pozivanje, prihvaćanje ili odbijanje poziva,
 — isprika,
 — javljanje na telefonski poziv,
 — izražavanje zahvalnosti.

određivanje odnosa:

— tražiti dopuštenje, davati ga, ili odbijati,
 — davati savjet,
 — pitati nekoga za zdravlje,
 — upozoravati nekoga,
 — hvaliti nekoga,
 — isticati uvjet i njegove posljedice.

uspostavom komunikacija:

— moliti za pozornost,
 — moliti nekoga da polaganije govori, ili nešto ponovi,
 — izražavanje nerazumijevanja, ili nepoznavanja nečega,
 — postavljanje uzvratnih pitanja.

izražavanje stavova:

— izražavanje suglasnosti, nesuglasnosti,
 — protivurječiti, ili nijekati,
 — obrazlagati,
 — izražavanje pretpostavki ili sumnji,
 — izražavanje očekivanog,
 — izražavanje sklonosti,

- upoređivanje,
- izražavanje o nakani.

izražavanje želja, molbi:

- čestitanje,
- podnošenje želji i molbi,
- ispunjenje, ili odbijanje molbi,
- ponude, prihvaćanja, odbijanja.

pitanja i izražavanja o osjećajima, mišljenjima i sl.

- slaganje s nekim ili s nečim, negodovanje, interes, oduševljenje,
- sklonost, nesklonost, radost, strah.

poticanje radnji, odnosno isticanje propusta:

- izdavanje naredbi,
- predlaganje, prihvaćanje, ili odbijanje prijedloga,
- uljudno moliti nekoga da nešto (ne) učini,
- izražavanje sposobnosti, ili nesposobnosti,
- nekome nešto zabranjivati,
- moliti za pomoć,
- pružanje pomoći.

davanje, ili traženje obavijesti

- izvještavati, pričavati, objašnjavati,
- imenovati, opisivati izgled, osobitosti,
- opisivanje stanja,
- navođenje svrhe uporabe,
- posjedovni odnosi, navođenje pripadnosti,
- svrstavanje prema mjestu, pravcu i daljini,
- svrstavanje prema broju, količini, stupnju
- iznošenje mišljenja drugih osoba.

VEŠTINE U NASTAVI STRANOG JEZIKA

Slušanje

Učenik treba:

- pravilno reagirati na upute nastavnika u svakodnevnom komuniciranju u razredu;
- razumjeti jednostavnu zvučnu poruku i to dokazati odgovorima na pitanja;
- razumjeti jezično i sadržajno jednostavnije tekstove, koje govori izvorni govornik, odgovori na pitanja;
- razumjeti partnera u razgovoru;
- dati informacije iz različitih tekstova za slušanje (dijalog, intervju, telefonski razgovor, priča, razglas, reklama, vremenska prognoza i sl.);
- razumjeti tekstove s raznim smetnjama: prirodni tempo govora, inačice osobite za pojedine slojeve, regije, među ostalim i uz lake šumove i smetnje i sl.

Govorenje

Učenik treba:

- pravilno izgovarati rečenice;
- pravilno izgovarati nove glasove;
- izvoditi govorne vježbe po natuknicama;
- dati odgovore na pitanja;
- izreći osnovne podatke o sebi, svojoj obitelji, o drugima;
- pravilno primijenjivati osnovne uzorke u komuniciranju;
- rabiti poznati vokabular u opisivanju likova i situacija u svom okružju ili na slici;

- najprije uz natuknice, a zatim samostalno kratko prepričati odslušani ili prepričani tekst;
- voditi razgovor po zadanom uzorku i natuknicama;
- dati odgovore na postavljena pitanja o obrađenoj temi;
- pravilno postaviti pitanje u sklopu zadanog teksta;
- primjenjivati ispravnu intonaciju rečenice;
- opisati sliku ili crtež (likove, predmete i situacije);
- po bilješkama izvijestiti o zadaći u sklopu zadane teme;
- izvješćivati po bilješkama.

Čitanje

Učenik treba:

- pri glasnom čitanju ispravno izgovarati riječi (poglavitno nove glasove) i pravilno intonirati rečenicu;
- čitati i razumjeti upute u udžbeniku i priručniku;
- dokazati razumijevanje pročitana teksta rješavanjem zadaća, kojima se provjeravaju sadržaj i poruka teksta;
- čitati natuknice u dvojezičnim i jednojezičnim rječnicima;
- znati prevesti riječ iz jednojezičnog rječnika na temelju opisa te riječi u riječniku;
- čitati i razumjeti izvorne tekstove kao što su kraći i jednostavniji novinski članci, tablice, sheme, vozni red i sl.;
- tihim čitanjem doći do informacije na različitim razinama (grubo i fino razumijevanje);
- iz kratkog teksta izvaditi detaljne informacije (pojačano čitanje);
- zamjećivati ustroj teksta, podjelu teksta u odlomke i davati naslove odlomcima.

Pisanje

Učenik treba:

- ispravno pisati jednostavne rečenice, a osobito posebne oblike kojih nema u hrvatskom jeziku;
- dopuniti rečenicu i jednostavniji tekst;
- preinačiti rečenicu, odnosno kraći i jednostavniji tekst po zadanom uzorku;
- pismeno odgovoriti na pitanja;
- opisati sliku o obrađenoj temi;
- sastaviti kraći jednostavan tekst o zadanoj i prethodno obrađenoj temi;
- napisati prikladno pismo i čestitku za blagdane, odnosno rođendan;
- uz pročitani ili odslušani tekst napisati natuknice za opis, prepričavanje ili vođenje razgovora;
- kratko sastaviti obrađeni tekst;
- napisati sastav, esej o zadanoj temi;
- pisati bilješke iz odslušana ili pročitana teksta.

Prevođenje

Učenik treba:

- zamjetiti i spoznati razlike u strukturama i načinima izražavanja u hrvatskom i stranom jeziku;
- usmeno prevoditi komunikacijske modele (davanje i traženje uputa, informacija i sl.) iz svakodnevnog života;
- provesti pojedinačne rečenice i laganiji tekst sa stranoga na hrvatski jezik, uz upotrebu rječnika;
- prevesti lakši tekst s hrvatskoga na strani jezik.

JEZIČNI SADRŽAJI

PRVI STRANI JEZIK

NJEMAČKI JEZIK

1. razred
(5. ili 6. godina učenja)

R. br.	NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
1.	Teme iz kulture i civilizacije zemalja njemačkog govornog područja	Kulturno blago Hrvatske. Gradovi i regije zemalja stranoga govornog područja. Škola i učenje. Slobodno vrijeme: načini provođenja slobodnog vremena — film, kazalište, TV, lektira, pop-glazba, kompjutori. Sport — rekreacija. Ekologija. Kuća i obitelj. Elementarne potrebe čovjeka: hrana i piće, stanovanje, odijevanje. Tradicionalni blagdani.
2.	Stručni sadržaji	Teme iz turizma: Hrvatska. Teme iz poduzetništva: okvirno. Teme iz računovodstva: okvirno. Prijevodi stručnih tekstova sa stranoga jezika na hrvatski jezik. Usmeno poslovno komuniciranje: traženje i dobivanje podataka, poruka, obavijesti, opis. Primanje i davanje telefonskih poruka, brzjava, telefaksa.
3.	Komunikacijski uzorci	Normirani oblici jezičnog ponašanja — formalni i neformalni. Norme lijepog ponašanja u ulozi svakodnevnoga ophođenja. Stvarni komunikacijski uzorci ovisit će situaciji u razredu i temama, koje će se obrađivati.
4.	Fonološke i orgografske osobine	Izgovaranje pravilnoga naglaska i izgovora pojedinačnih riječi u rečenici, ritma rečenice. Usvajanje pravilnoga pisanja (Buchstabieren).
5.	Leksički sadržaji	Izbor i uvođenje novih riječi ovisi o komunikacijskom kontekstu, potrebama učenika, frekvenciji i konceptualnoj bliskosti.
6.	Gramatika	Ponavljanje i sistematiziranje gradiva iz osnovne škole uvijek povezano s tekstom. Proširivanje i uvođenje novih sadržaja.
	Glagoli	Pomoćni glagoli, modalni glagoli, slabi glagoli, jaki glagoli, dijeljivi glagoli, nedijeljivi glagoli i povratni glagoli. Aktiv prezenta, preterita, perfekta i futura, te prezent pasiva. Imperativ.
	Imenice	Rod. Sve deklinacije imenica. Vrste imenica. Deklinacija tuđica.
	Član	Određeni i neodređeni. Najvažnije o njegovoj upotrebi i izostavljanju. Uporaba člana uz osobna i geografska imena.
	Zamjenice	Vrste zamjenica. Deklinacija osobnih, posvojnih i odnosnih zamjenica. Povratna zamjenica.
	Pridjevi	Uporaba i deklinacija. Komparacija. Deklinacija komparativa i superlativa.
	Brojevi	Glavni i redni, ostale vrste kako se javu u tekstu.
	Prijedlozi	Prijedlozi s genitivom, dativom, akuzativom i dativom /akuzativom.
	Prilozi	Sistematiziranje.
	Vežnici	daß, wenn, weil.
	Rečenica	Red riječi u zavisnoj i nezavisnoj rečenici. Izrične rečenice i njihovo skraćivanje. Upitne rečenice (Satzfrage i Wortfrage).

2. razred
(6. ili 7. godina učenja)

R. br.	NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
1.	Opći sadržaji i sadržaji iz kulture i civilizacije zemalja njemačkog područja	Teme iz kulture i civilizacije zemalja stranoga govornog područja. Kultura i običaji Hrvatske. Gradovi i regije zemalja njemačkog govornog područja i Hrvatske. Škola i učenje: školska praksa, školski sastavi (usporedba školskih sastava). Slobodno vrijeme: načini provođenja slobodnog vremena. Sport — rekreacija. Ekologija. Posao — zapošljavanje. Tradicionalni blagdani.
2.	Stručni sadržaji	Teme iz poduzetništva: okvirno. Teme iz računovodstva: okvirno. Teme iz statistike: okvirno, statistička obrada podataka / uspoređivanje statističkih podataka po zemljama. Teme iz hrvatskog i europskog gospodarstva: okvirno. Prijevodi stručnih tekstova sa stranog jezika na hrvatski jezik. Poslovno dopisivanje: i spunjavanje formulara. Usmeno poslovno komuniciranje: izvješćivanje, izražavanje sličnosti i razlike predočavanja suprotnih stajališta, opis slijeda postupaka, izražavanje uzročno-posljedičkog odnosa.
3.	Komunikacijski uzorci	Normalni oblici jezičnog ponašanja — formalni i neformalni. Komunikacijski uzorci ovise o komunikacijskim situacijama, koje se javljaju u razredu ili temama koje se obrađuju.
4.	Fonološke i ortografske osobine	Usvajanje pravilnoga naglaska i izgovora pojedinačnih riječi u rečenici, ritma rečenice. Osnovni obrasci intonacije rečenice. Uočavanje i pravilno intepretiranje samostalnih izgovorni cjelina.
5.	Leksički sadržaji	Izbor i uvođenje novih riječi ovisi o komunikacijskom kontekstu, potrebama učenika, frekvenciji i konceptualnoj bliskosti.
6.	Gramatika	Gramatički se sadržaji ponavljaju i proširuju. Uvode se formalno i značenjski kompliciraniji sadržaji.
	<i>Morfologija</i> Glagoli	Pasiv. Transformacija aktiv-pasiv. Plusquamperfekt. Slaganje glagolskih vremena. Konjuktiv preterita i konjuktiv plusquamperfekta. Kondicional. Particip prezenta i perfekta: tvorba, predikatna i atributna primjena.
	Član	Uporaba određenog, neodređenog i nultog člana, te riječi koje se upotrebljavaju u funkciji člana.
	Zamjenice	Deklinacija neodređenih zamjenica: man, einer, keiner, jemand, niemand, etwas, nichts, te drugih vrsta gdje se oblici razlikuju od determinatora, poput: meiner, was für einer.
	Pridjevi	Pridjev kao imenica. Predikativna uporaba pridjeva. Pridjevi izvedeni od participa glagola. Komparacija.
	Prijedlozi	Sistematizacija. Sve vrste. Hin i her u složenicama s glagolima. Zamjenički prilozi i upitni prilozi.
	Partikule	Vrste i uporaba: ja, nein, doch, bitte, danke, gar, mal, denn.
	<i>Sintaksa</i> Rečenice	Vremenske rečenice za istovremenost, prijevremenost i poslijevremenost. Uzročne rečenice. Pogodbene rečenice: realne, te irealne za sadašnjost i prošlost.

R. br.	NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
		Namjerne rečenice. Dopusne rečenice. Načinske (skraćivanje). Namjerne (s damit, te skraćivanje s um-zu-infinitiv). Posljedične rečenice. Poredbene: realne i irealne. Odnosne rečenice (skraćivanje pomoću participijalnih oblaka). Neupravni govor. Infinitivne grupe kao obvezna dopuna glagolima i glagolskim izrazima.

**3. razred
(7. ili 8. godina učenja)**

R. br.	NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
1.	Opći sadržaji i sadržaji iz kulture i civilizacije stranog govornog područja	Teme iz kulture i civilizacije zemalja njemačkog jezičnog područja. Kultura i običaji Hrvatske. Gradovi i regije zemalja njemačkoga govornog područja. Ekologija. Osnovne potrebe čovjeka (prema Maslovu): tjelesne potrebe, sigurnost, pripadnost grupi, ugled i priznanje, sloboda i potvrda osobnosti. Uloga rada u životu čovjeka, nezaposlenost.
2.	Stručni sadržaji	Vrste dobara: materijalna dobra i uslužne djelatnosti. Kružni tokovi u gospodarstvu (tok robe, tok novca). Faktori u proizvodnji: priroda, radna snaga, kapital. Trgovina i reklama: iz povijesti trgovanja, trgovina materijalnim dobrima i uslugama, servis, utjecaj eklame na život čovjeka. Industrija: osobitosti industrijske proizvodnje, tekuća traka, poduzeća i pogoni. Teme iz gospodarstva: komparativne prednosti malog gospodarstva. Prijevodi stručnih tekstova s hrvatskog na strani jezik. Poslovno dopisivanje: pisanje općeg i određenog tipa, ponude, narudžbe i reklamacije. Usmeno poslovno komuniciranje: predočavanje prednosti i nedostatka, sudjelovanje u raspravi, iznošenje mišljenja.
3.	Komunikacijski uzorci	Normalni oblici jezičnog ponašanja — formalni i neformalni. Komunikacijski uzorci bit će u uskoj vezi s planiranim djelatnostima i oblicima rada kroz razgovore, rasprave, simulacije, izvješćivanja, obrazlaganja o određenim temama.
4.	Fonološke i ortografske osobine	Fonetske vježbe u vezi s fonemima, koje učenicima prave posebite teškoće. Pravilna intonacija i ritam rečenice uz uočavanje i pravilno interpretiranje smislenih cjelina. Usvajanje pravilnog pisanja složenih pismenih oblika (esej).
5.	Leksički sadržaji	Izbor i uvođenje novih riječi ovisi o predstavljenom materijalu, komunikacijskom kontekstu, potrebama učenika, frekvenciji i konceptualnoj bliskosti.
6.	Gramatika	Ponavljjanje i kontrastiranje glagolskih vremena. Ponavljjanje se ostvaruje na osnovi analize pogrešaka u sastavcima i pogreškama koje se javljaju u usmenoj produkciji. Gramatički sadržaji se obrađuju uvijek povezano s tekstom. Posebna pozornost se posvećuje

R. br. NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
Rečenice	ponavljanju: uporaba subjekta man i es. Namjerne rečenice, uzročne rečenice i odnosne rečenice. Složenice. Pasiv. Infinitiv + zu.
Brojevi Glagoli	Rekcija glagola na odgovarajućoj jezičnoj razini. Fraze. Fraze iz stručnog jezika i jezika poslovnog dopisivanja.

**4. razred
(8. ili 9. godina učenja)**

R. br. NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
1. Opći sadržaji i sadržaji iz kulture i civilizacije stranoga govornog područja	Teme iz kulture i civilizacije zemalja njemačkog govornog područja. Kultura i običaji Hrvatske. Gradovi i regije zemalja njemačkog govornog područja: Ekologija.
2. Stručni sadržaji	Promet: vrste prometa, prometna sredstva, osobine i važnost prometa kao uslužne djelatnosti i njegov položaj u gospodarstvu. Vanjska i unutrašnja trgovina. Izvori i oblici energije, štednja. Znanost i tehnologija u gospodarstvu. Pojam i značenje gospodarskog prava, iz povijest prava, pravni uvjeti poslovanja, etički kodeks u poslovanju. Tržišno gospodarstvo, tržište, velesajam. Teme iz bankarstva i trgovine: novčani instituti, banke, osiguranja, investiranje na financijskom tržištu i na tržištu dionica, trgovački savezi u svijetu. Prijevodi stručnih tekstova s hrvatskog jezika na njemački jezik. Poslovno dopisivanje: osnove teksta ugovora, pisanje poslovnih izvješća, sastavljanje natječaja, pisanje za potrebe marketinga, pismena komunikacija s tržištem. Usmeno poslovno komuniciranje: usmena prezentacija, organizacija i vođenje poslovnog sastanka. Poslovno pregovaranje, načini izražavanja naredbi, zahtjeva, poziva, sugestije i savjeta.
3. Komunikacijski uzorci	Normalni oblici jezičnog ponašanja — formalni i neformalni. Komunikacijski uzorci bit će u uskoj vezi s planiranim djelatnostima i oblicima rada kroz razgovore, rasprave, simulacije, izvješćivanja, obrazlaganja o određenim temama.
4. Fonološke i ortografske osobine	Fonetske vježbe u vezi s fonemima, koji učenicima čine osobite teškoće. Intonacija i ritam rečenice u interpretiranju smislenih cjelina. Usvajanje pravilnog pisanja složenih psimenih oblika (esej).
5. Leksički sadržaji	Izbor i uvođenje novih riječi ovisi o predstavljenom materijalu, komunikacijskom kontekstu, potrebama učenika, frekvenciji i konceptualnoj bliskosti.
6. Gramatika	Ponavljanje i proširivanje morfologije i sintakse. Posebna pozornost posvećuje se osposobljavanju za recepciju i produkciju zahtjevnih stručnih tekstova. Ponavljanje i kontastiranje glagolskih vremena.

Rekcija glagola. Fraze iz stručnog jezika i jezika poslovnog dopisivanja. I dalje treba intenzivno obrađivati i proširivati pasiv, relativne rečenice, brojeve i infinitiv + zu.

RADNI UVJETI I MATERIJALI

Učenje stranog jezika spoznajni je proces. Učenici osvježuju i usavršavaju opće znanje o jeziku (jezične sadržaje, komunikacijske situacije). Da bi se taj proces mogao razvijati, primjenjuju se određeni pristupi.

Spoznajno-komunikacijski pristup primjenjuje se u obradi jezičnog materijala da bi se razvijale spoznaje i stvaralačke sposobnosti preko analize, sinteze, pomoću interpretacije, reprodukcije i produkcije jezične obavijesti.

Multimedijski pristup obuhvaća sve one medije koje u danoj situaciji najviše pridonose komunikacijskoj sposobnosti učenika. Izbor medija je dio sustava i čini jedinstvenu cjelinu s nastavnim procesom. U nastavi se primjenjuju oni mediji kojima se u određenoj dobi postiže u obradi predviđenog jezičnog gradiva najveći uspjeh.

Interkulturalni pristup u doba multinacionalnih društava i sve veće mobilnosti čovječanstva od izuzetne je važnosti. Multikulturalitet može biti uzrokom mnogih problema u nekom društvu. U jeziku dolaze do izražaja kulturne osobitosti i razlike govornika određene jezične zajednice. Zbog toga svaki učenik treba osim govorne steći i kulturnu kompetenciju, jer mu samo takav integrativni splet omogućuje stjecanje prave komunikacijske kompetencije u interkulturalnim situacijama. Dubljim uvidom u fenomen stranoga i kontrastiranjem s vlastitom kulturom relativiraju se vrijednosti, razgrađuju se predrasude i stereotipi, razvija se tolerantni stav prema stranome, upoznaje vlastita kultura, čime se pridonosi krajnjem cilju — razumijevanju među narodima.

U nastavi se u primjenjuje strani jezik. Materinski jezik rabi se kad se moraju osvijestiti razlike u odnosu prema stranome, kada se želi provjeriti jesu li učenici nešto razumijeli te u vremenskom racionaliziranju pri tumačenju sadržaja kulture i civilizacije.

Kontrastiranje između hrvatskog jezika i kulture te stranog jezika i pripadajuće kulture primjenjuje se kad god to pridonosi boljem razumijevanju i svladavanju gradiva koje se obrađuje.

Programski sadržaji raspoređuju se tako da odgovaraju stupnju psihofizičkoga razvoja učenika i konceptualnoj bliskosti, njegovoj dobi i interesu. Ti se sadržaji predstavljaju u obliku pisanog teksta, zvučnoga modela teksta i slike. Uz posebno pripremljen pedagoški materijal, primjenjuje se i primjereno izvorni materijal — književni i stručni tekstovi, kao i tekstovi iz dnevnoga i periodičnog tiska, zvučne snimke odlomaka razgovora i različitih monologa te razni slikovni materijali, od ilustracija do stripova, tablica i grafova, uz odgovarajuću pedagošku obradu. Obrada tema iz gospodarskog života povezuje se s nastavnim cjelinama stručnih predmeta određenih stupnjeva učenja, kako bi se u pravilu te teme prethodno obradile u stručnim predmetima.

U fazi recepcije uvježbava se razumijevanje govornoga i pisanoga materijala, a u fazi produkcije nastoji se postići fonološka reprodukcija što vjernija modelu izvornoga govornika jezika koji se uči te uporaba jezičnih struktura, koja postupno prelazi od zadanih i vođenih oblika na slobodno usmeno i pismeno izražavanje. U tu svrhu vježbe se dijele na dvije osnovne skupine:

- vježbe sticanja jezičnih vještina i
- vježbe uporabe jezičnih vještina.

Osnovni cilj kojem je usmjerena takva jezična poduka je komunikacijska kompetencija učenika.

Nastava stranih jezika zahtijeva *individualiziran pristup*, što dolazi do izražaja na različite načine:

- različitim stvaralačkim izvedbenim programima nastavnika,
- privikavanjem učenika na samostalni rad i uporabu izvan nastavnih izvora znanja,
- čestom primjenom različitih oblika grupnoga rada u odjeljenjima koja broje više od 30 učenika (grupe se formiraju jednostavno, prema mjestu sjedenja učenika),
- čestom izmjenom pojedinih faza rada.

Jedno od važnih načela za pripremu radnog materijala je *višeizvornost*. Ono, uz pisani tekst, mora sadržavati zvučni uzorak i slikovni predložak, koji nosi i jezičnu i kulturološku poruku. Višeizvornost je u učenju stranih jezika zastupljenja:

- da se postigne razumijevanje stranog teksta bez stalnoga posredništva materinskog jezika,
- da se stvori komunikacijski i civilizacijski kontekst učenja stranog jezika,
- da se učenici priviknu na posebnosti jezične komunikacije u raznim medijima.

Materijal mora biti sastavljen tako da služi i radu u školi, utemeljenom na komunikaciji na stranom jeziku, ali i samostalnom radu učenika. *Uzradni materijal* u nastavi se primjenjuje sva dostupna, a prikladna nastavna sredstva i pomagala primjereno dostignućima suvremene tehnologije. Učenicima bi trebali biti dostupni laki tekstovi na stranom jeziku, zvučni i slikovni izvori znanja za individualni rad. U ustroju školskog života valja zato predvidjeti i prostor i vrijeme te neprekidno raditi na njegovom osuvremenjivanju. Takav individualni rad može se ustrojiti po željama i mogućnostima učenika ostvarivanjem programske jezgre, slobodnih aktivnosti ili slobodnog vremena.

Napredovanje u učenju stranih jezika posebno je ovisno o usvojenosti prethodno obrađenog gradiva. Zbog toga u stranim jezicima valja učeničke dosege stalno pratiti, ali i dijagnostički provjeravati, što će poslužiti u razlikovanju u izradi izvedbenih programa. Učeničko znanje stranog jezika nakon završene osnovne škole korisno je u prvom razredu ekonomske škole provjeriti, što ima isključivo dijagnostičko značenje. Takvo ispitivanje znanja ne treba provoditi na samom početku, već nakon nekoliko uvodnih sati, a za samo ispitivanje znanja treba učenike pripremiti prethodnim usmenim i pismenim postupcima. Inicijalni se testovi ne ocjenjuju.

U *vrednovanju učeničkog rada* valja uzimati u obzir sve vještine, kojima se učenik poučava. U frontalnom provjeravanju poslužit će testovi i kontrolni radovi za veće ili manje cjeline. To mogu biti razni oblici diktata, kraći vođeni sastavi, gramatički zadaci, petminutni testovi i sl. Tijekom školske godine pišu se četiri školske zadaće i jedan duži, kontrolni rad iz gramatike. Za individualne provjere u pismenom obliku poslužit će školske i domaće zadaće, dok je provjera recepcije, a osobito produkcije govorenog sadržaja, godovo uvijek pojedinačna provjera na satu ili na snimljenom materijalu. Za provjeravanja znanja učenike treba prethodno pripremiti usmenim i pismenim postupcima. U skladu s načelima nastave stranih jezika, gdje se teži maksimalno angažirati učenika da postane sudionikom nastavnog procesa, valja omogućiti i samovrednovanje, to češće što je učenik stariji. Pri tome, treba imati na umu i dob učenika, tj. razdoblje života koje obiluje naglim promjenama u psihofizičkom razvoju, što se može odraziti na njegov rad i na odnos prema radu.

Učenik u ekonomskoj školi vrlo često uči dva strana jezika. Oba mogu biti nastavak učenja iz osnovne škole, ali se kao drugi strani jezik može odabrati i početno učenje nekoga stranog jezika. Ovdje se posebice računa na zalihe učeničkih spoznaja i iskustava iz učenja materinskoga i jednoga stranog jezika. Prva godina učenja posvećuje se u potpunosti svladavanju fonoloških i ortografskih osobitosti te morfosintaktičkih mehanizama dotičnoga stranog jezika u tematskom krugu konceptualne bliskosti, s nešto smanjenim leksičkim korpusom i manjom opširnošću razrade komunikacijskih situacija u govornom i pisanom obliku, u odnosu prema stranom jeziku. Ipak, i kod drugoga jezika valja doseći zahtjevnu obrazovnu razinu usvojenosti znanja i vještina, postići otvorenost za dalje usavršavanje znanja, sposobnost za samostalan rad i primjenu izvora znanja na tom stranom jeziku.

Kontinuitet učenja potrebno je održati i u ritmu rada tijekom školske godine. Stoga je prijeko potrebno da ne bude velikoga razmaka, tj. da sati budu pravilno raspoređeni u tjednoj satnici, i valjalo bi izbjeći dvosat (blok sat), jer on ne pogoduje ni u organizacijskom ni u pedagoškom smislu.

ZAVRŠNE PRIPOMENE

Sadašnji radni i materijalni uvjeti su daleko od prihvatljivih, ali nastava se mora izvoditi pa se nastavnicima snalaze na razne načine. Obvezni udžbenici za sve četiri godine rada, za sve jezike još nisu kompletni, pa će neko vrijeme još trajati raznolikost primjenjenih udžbenika po školama. Radni uvjeti su također vrlo složeni. Ostali smo na klasičnoj učionici, sa spužvom i kredom kao osnovnim nastavnim pomagalicama. Ali, ni to stanje ne bi smjelo potrajati. Specifičnost predmeta je široko poznata pa je potrebno neprekidno raditi na njegovom unapređenju: insistirati na nabavci potrebnih nastavnih sredstava i pomagala, požurivati opremanje specijaliziranih učionica, osuvremenjivanje stručne literature. Broj učenika po našim odjeljenjima je za učenje stranog jezika neprihvatljiv: individualizirati rad u grupama od 40 učenika je vrlo teško. Optimalni bi uvjeti bili 15 učenika po grupi u učenju stranog jezika. U sadašnjoj situaciji profesori stranih jezika se ponovo snalaze: raznovrsni su oblici grupnog rada (od 2 do 6 učenika u grupi), često se koriste kraći oblici pismenog ispitivanja i sl., ali mogućnost da svaki učenik što češće usmeno komunicira i uvježbava strani jezik je mala.

DRUGI STRANI JEZIK

U ekonomskim se školama njemački kao drugi strani jezik uči u prvom i drugom razredu u okvirima općeg jezika. U trećem i četvrtom razredu uvode se uz opće i gospodarske teme.

ZADAĆE

Zadaće su početnoga učenja drugoga stranog jezika:

— razvijati jezične vještine za receptivno i produktivno služenje stranim jezikom (slušanje, čitanje, govorenje, pisanje),

— usvojiti određeni lingvistički i sociolingvistički inventar, koji će omogućiti učeniku osnovnu komunikaciju i na drugom stranom jeziku (lingvistički: vokabular, građe na fonetskoj, morfološkoj i sintaktičkoj razini; sociolingvistički: komunikacijski uzorci, osobitosti u interakciji),

— uočiti posebnosti sustava drugoga stranog jezika u odnosu prema hrvatskom i prvom stranom jeziku.

Sve ostale zadaće u programu, koje se odnose na rad povezan s osposobljavanjem učenika za dalje i samostalno učenje i na primjenu raznih izvora znanja (strana literatura, enciklopedije, medijske informacije) uglavnom su iste kao i za prvi strani jezik.

U drugom stranom jeziku s dva sata nastave tjedno ovdje težište treba prebaciti na receptivno znanje učenika.

Zadaće učenja drugog stranog jezika koji se nastavlja na učenje iz osnovne škole iste su kao i kod prvoga stranog jezika.

JEZIČNE VJEŠTINE

1. razred

1. godina učenja

Slušanje

Učenik treba:

- pravilno reagirati na upute nastavnika u svakodnevnom komuniciranju u razredu;
- razumjeti jednostavnu zvučnu poruku i to dokazati odgovorima na pitanja.

Govorenje

Učenik treba:

- pravilno izgovarati rečenice;
- dati odgovore na pitanja;
- izreći osnovne podatke o sebi, svojoj obitelji, o drugima;
- pravilno uporabiti osnovne uzorke u komuniciranju;
- koristiti se poznatim vokabularom u opisivanju likova i situacija u svom okružju ili na slici;
- pravilno izgovarati nove glasove.

Čitanje

Učenik treba:

- nakon čitanja odgovarati na pitanja o pročitanoj tekstu;
- pri glasnom čitanju ispravno izgovarati riječi (poglavito nove glasove) i pravilno intonirati rečenicu;
- razumijevanje pročitana teksta dokazati rješavanjem zadataka uz taj tekst.

Pisanje

Učenik treba:

- ispravno pisati jednostavne rečenice, pozornost treba usredotočiti na oblike kojih nema u hrvatskom jeziku;
- dopuniti rečenicu ili jednostavniji tekst;
- preoblikovati rečenicu, odnosno kraći tekst i jednostavniji tekst prema zadanom modelu;

- pismeno odgovoriti na pitanja;
- pismeno opisati sliku o obrađenoj temi.

JEZIČNI SADRŽAJI

1. razred

R. br.	NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
1.	Kultura i civilizacija	Teme iz kulture i civilizacije njemačkoga govornog područja. Kultura i običaji Hrvatske. Učenikova najbliža okolina, obitelj, svakodnevne situacije (kupovanje, put do škole, promet, raspored sati...). Godišnja doba, klimatske prilike, džeparac, jelo, slobodno. Vrijeme.
2.	Komunikacijski uzorci	Vođenje razgovora u sklopu ovih komunikacijskih uzoraka: normirani oblici jezičnog ponašanja, formalni i neformalni; traženje i davanje uputa; izražavanje želja, molbi, osobitih osjećaja.
3.	Fonološke i ortografske osobine	Uvježbavanje pojedinih glasova koji se ne nalaze u hrvatskom glasovnom sustavu (dužina i kratkoća samoglasnika, posebni njemački glasovi: ä, ö, ü, äu, r na kraju riječi, -ich, -ach, aspirativni p, t, k). Uvježbavanje pravilnog izgovora riječi i pravilne intonacije rečenice.
4.	Vokabular	Temeljni vokabular povezan sa svakodnevnim zbivanjima i najpotrebniji idiomi. Tematski su riječi iz bliskih situacija učeniku, primjerenih dobi i interesima, a tipične za njemačko jezično područje.
5.	Gramatika — <i>Morfologija</i> Glagoli	Pomoćni, modalni, djeljivi i nedjeljivi u prezentu. Nekoliko najfrekventnijih glagola u perfektu. Preterit od haben i sein.
	Imenice	Deklinacija imenica muškog, ženskog i srednjeg roda, n-deklinacija.
	Član	Određeni i neodređeni, najvažnije o njegovoj uporabi i izostavljanju.
	Zamjenice	Osobne, posvojne, pokazna dieser, upitne wer, welcher, was für ein, različna man.
	Pridjevi	Predikatna i atributivna uporaba (općenito), deklinacija pridjeva s određenim i neodređenim članom (nominativ i akuzativ).
	Prijedlozi	Osnovni prijedlozi s dativom, akuzativom, dativom i akuzativom.
	Prilozi <i>Sintaksa</i>	Upitni: wo, wie, wohin, woher, wann. Red riječi u samostalnoj rečenici: izričnoj i upitnoj. Nekoliko kratkih zavisnih rečenica s weil i da (na stupnju razumijevanja).

2. razred
2. godina učenja

JEZIČNE VJEŠTINE

Slušanje

Učenik treba:

— odgovoriti na pitanja o kratkom tekstu (jednostavni snimljeni tekstovi što ih govore izvorni govornici).

Govorenje

Učenik treba:

- uz natuknice kratko prepričati odslušani ili pročitani tekst;
- voditi razgovor po zadanom modelu;
- odgovoriti na postavljena pitanja o obrađenoj temi;
- pravilno postaviti pitanje u sklopu zadanog teksta;
- pravilno izgovarati glasove;
- primjenjivati ispravnu intonaciju rečenice.

Čitanje

Učenik treba:

— razumjeti upute na njemačkom jeziku u udžbeniku i priručniku;
— dokazati razumijevanje pročitana teksta rješavanjem zadataka kojim se provjeravaju sadržaj i poruka teksta.

Pisanje

Učenik treba:

- dopuniti i preinačiti rečenice i kraći tekst;
- napisati prikladno pismo i čestitku za blagdane, odnosno rođendan ili imendan;
- sastavni kraći jednostavan tekst o zadanom i prethodno obrađenoj temi;
- pisati po diktatu (dopustive su manje pogreške).

JEZIČNI SADRŽAJI

R. br.	NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
1.	Kultura i civilizacija	Teme iz kulture i civilizacije njemačkog govornog područja. Kultura i običaji Hrvata. Putovanja i prometa, postaje, hotel, pošta. Moda — odijevanje mladih. Slobodno vrijeme. Blagdani i njihovo obilježavanje.
2.	Komunikacijski uzorci	Uz vježbe iz prvog razreda uvode se i novi oblici. Traženje i davanje obavijesti. Potvrđivanje i nijekanje. Predlaganje i odbijanje. Izražavanje zapovijedi.
3.	Fonološke i ortografske osobine	Normirani oblici uljudnog priopćavanja. Ponavljanje izgovora i pisanje osobitih fonema. Utvrđivanje izgovora glasova koji učenicima zadaju teškoće, te usvajanja pravilnog ritma i intonacije rečenice.
4.	Vokabular	Izbor i uvođenje novih riječi ovisi o potrebama učenika, frekvenciji i konceptualnoj bliskosti. Idiomiatski izrazi uče se u danim situacijskim kontekstima.
5.	Gramatika	Gramatičko građivo obrađuje se u kontekstu, uz naglašeno osvješćivanje uloge gramatičke građe u

Morfologija
Glagoli

jezičnom sustavu, te poredba s hrvatskim jezikom. Pregled konjugacije u prezentu. Povratni glagoli. Preterit pomoćnih i modalnih glagola. Preterit pravilnih i nepravilnih glagola. Perfekt pravilnih i nepravilnih glagola, te glagola na -ieren. Konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola. Futur. Kondicioanl i njegova najčešća uporaba.

Zamjenice
Pridjevi
Prijedlozi
Sintaksa
Rečenice

Neodređene. Upitne: was für ein? welcher?
Deklinacija. Stupnjevanje.
S akuzativom. S dativom i akuzativom.

Nezavisne s: denn; zavisne s: weil, wenn, daß.

3. razred

3. godina učenja

JEZIČNE VJEŠTINE

Slušanje

Učenik treba:

— razumjeti tekst s izvornim govornikom dostupan ovoj razini učenja, a to razumijevanje dokazati rješavanjem različitih zadataka na osnovi odslušanoga teksta.

Govorenje

Učenik treba:

- razgovarati (voditi dijalog) po natuknicama;
- pravilno postaviti pitanje;
- ispravno prepričati pročitani ili odslušani tekst;
- opisati sliku ili crtež (likove i situacije);
- po bilješkama izvijestiti o situaciji u sklopu zadane teme.

Čitanje

Učenik treba:

- bez većih teškoća čitati tekstove iz udžbenika;
- pročitati kraći odlomak jezično lakšega književnog teksta i prepričati ga.

Pisanje

Učenik treba:

- uz pročitani ili odslušani tekst napisati natuknice za opis, prepričavanje ili vođenje razgovora;
- kratko sastaviti obrađeni tekst;
- napisati sastav o zadanoj temi.

Prevođenje

Učenik treba:

- prevesti pojedinačne rečenice i laganiji tekst s njemačkoga na hrvatski jezik, uz uporabu rječnika.

JEZIČNI SADRŽAJI

3. razred

R. br.	NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
1.	Kultura i civilizacija	Teme iz kulture i civilizacije njemačkog govornog područja koje imaju svoj odraz u gospodarstvu. Kultura i običaji u Hrvatskoj koji dolaze do izražaja u gospodarstvu. Slobodno vrijeme obrađeno s gospodarskog aspekta: studentski jobovi, baby sitting, rad penzionera i sl. Šport i rekreacija: lovni turizam, jedrenje i dr. Tradicionalni blagdani, rad za vrijeme blagdana, radno vrijeme trgovina (zakon). Boravak u stranoj zemlji, smještaj, snalaženje, traženje raznih usluga. Putovanja: organizacija putovanja u Hrvatskoj. Ovisnosti: pušenje, alkohol — ograničenja prodaje alkohola (zakon), zabrana reklamiranja, zahtjevi zdravstvenih čimbenika glede pušenja. Uloga medija u životu mladeži, reklama.
2.	Fonološke i ortografske osobine	Utvrđivanje izgovora glasova koji učenicima zadaju teškoće te usvajanje pravilnog ritma i intonacije rečenice.
3.	Vokabular	Uz stalno ponavljanje već usvojenog leksičko se gradivo proširuje osobitim izrazima i idiomima govornoga jezika na lakšim izvornim tekstovima. Vokabular se proširuje stručnim riječima.
4.	Gramatika	Ponavljanje, utvrđivanje i proširivanje gramatičkoga gradiva obrađenog u 1. i 2. razredu.
	<i>Morfologija</i>	Deklinacija imenica po pridjevskoj deklinaciji. Prijedlozi s genitivom. Zamjениčki prilozi. Pasiv — sva vremena. Rekcija glagola. Particip prezenta i perfekta. Značenje i deklinacija supstantiviranih participa.
	<i>Sintaksa</i>	Vremenske rečenice s: als, wenn, bevor, solange. Namjerne rečenice s: damit i um-zu+infinitiv. Infinitiv sa zu. Neizravne upitne rečenice. Odnosne rečenice.

4. razred

(4. godina učenja)

JEZIČNE VJEŠTINE

Slušanje

Učenik treba:

- razumijeti tekstove prilagođene ovoj jezičnoj razini;
- dati informacije o sadržaju izvornoga teksta s izvornim govornicima (obavijesti preko razglasa na željezničkoj i autobusnoj postaji te na uzletištu, u turističkoj agenciji).

Govorenje

Učenik treba:

- postavljati pitanja i odgovore na njih;
- izvoditi govorne vježbe po natuknicama;
- izvješćivati po bilješkama;

- opisivati likove, predmete, situacije;
- prepričati pročitani ili odslušani tekst.

Čitanje

Učenik treba:

- čitati tekstove dostupne i prilagođene ovoj jezičnoj razini;
- čitati i razumjeti izvorne tekstove, kao što su kraći i jednostavniji novinski članci, tablice, sheme, vozni red i sl.

Pisanje

Učenik treba:

- preoblikovati rečenice i tekst;
- pisati bilješke iz odslušanog ili pročitano g teksta;
- pisati natuknice za opis, prepričavanje i vođenje razgovora.

Prevođenje

Učenik treba:

- provoditi lakši tekst s njemačkoga na hrvatski jezik, uz uporabu rječnika;
- prevesti pojedinačne rečenice s hrvatskoga na njemački jezik.

JEZIČNI SADRŽAJI

R. br.	NAZIV NASTAVNE CJELINE	OKVIRNI SADRŽAJI
1.	Kultura i civilizacija	Teme iz kulture i civilizacije njemačkoga govornoga područja koje dolaze do izražaja u gospodarstvu. Kultura i običaji u Hrvatskoj koje imaju odraz u gospodarstvu. Mladež i potrošnja: mladež kao ciljna grupa npr. industrijske proizvodnje. Poslovne veze na razini poduzeća, službena putovanja. Školski sustav, matura, izbor zanimanja, fakulteti. Putovanja, prometala, vozni redovi, željezničke postaje, uzletišta. Planiranje i organiziranje vremena (vrijeme je također resurs). Turizam.
2.	Komunikacijski uzorci	Kao i u 3. razredu, samo što se treba usredotočiti na izlaganje osobnog mišljenja i stavova. Vođenje rasprave.
3.	Fonološke i ortografske osobine	Tijekom cijele godine posvećuje se pozornost intonaciji i melodiji rečenice, podjednako u govoru i glasnom čitanju.
4.	Vokabular	Definicijski i temeljni vokabular proširuje se riječima posebnog značenja osobito za pasivno svladavanje, budući da teme postaju nešto specijalnije i tipičnije za gospodarstvo. Idiomaticki izrazi u danim situacijskim kontekstima.
5.	Gramatika	Ponavljanje i utvrđivanje gramatičkog gradiva iz prethodnih razreda. Proširivanje i uvođenje novoga odnosi se na ove sadržaje:
	<i>Morfologija</i>	Participijalni atributi. Perfekt i konjunktiv pluskvamperfekta modalnih glagola.
	<i>Sintaksa</i>	Irealne pogodbene rečenice za sadašnjost i prošlost. Neizravan govor. Poredbene rečenice s konjunktivom. Vremenske rečenice sa: <i>solange, seitdem, sobald, nachdem, ehe, bis, bevor</i> . Načinske rečenice i njihovo skraćivanje. Posljedične rečenice i njihovo skraćivanje.

LITERATURA

I. strani jezik

Obvezni udžbenici:

Kern-Francetić/Häusler, *Kontaktsprache Deutsch 1*, udžbenik i radni priručnik za 1. razred, Školska knjiga, Zagreb

Kern-Francetić/Häusler, *Kontaktsprache Deutsch 2*, udžbenik i radni priručnik za 2. razred, Školska knjiga, Zagreb

Troskot/Hlebec, *Wirtschaft*, udžbenik za 3. razred, Školska knjiga, Zagreb

Troskot/Hlebec, *Wirtschaft*, udžbenik za 4. razred, Školska knjiga, Zagreb

Dopunski materijali:

Osim ovih udžbenika koriste se i članci iz *Jume* i *Presse und Sprache* za aktualizaciju sadržaja iz Savezne Republike Njemačke, te članci iz *Topica* i *Jö* za aktualizaciju sadržaja iz Austrije.

Za stručne ekonomske sadržaje koriste se članci iz časopisa *Deutschland* (Zeitschrift für Politik, Wirtschaft und Wissenschaft), Societäts Verlag, Bonn

Za dodatne zemljopisne sadržaje koriste se:

Bulušić-Štih-Ritoša-Troskot, zemljopisni materijali (moduli):

1. *Zusammen leben, zusammen wohnen*

2. *Natur und Naturschutz*

3. *Jugendszene*

4. *Zeiten, Menschen, Landschaften*, Inter Nationes, Bonn, 1996.

Priručni materijali:

T. Marčetić, *Pregled gramatike njemačkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb

Uroić-Hurm, *Njemačko-hrvatski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb, 1993.

II. strani jezik

Obvezni udžbenici:

T. Marčetić, *Überlege und sage es auf Deutsch (1, 2, 3 i 4)*, udžbenici i radni priručnici, Školska knjiga, Zagreb

Dopunski i priručni materijali kao gore.